

International
SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:52
sssjournal.com

pp.7278-7284
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 25/10/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 20/12/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 20.12.2019

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN SİGARA KULLANIMINA YÖNELİK TUTUMLARI: AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ¹

FACULTY OF EDUCATION STUDENTS 'ATTITUDES ON SMOKING USE: AYDIN ADNAN MENDERES UNIVERSITY

Öğr.Gör.Dr. Aylin DİLEK

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu, İşletme Yönetimi, Aydın/TÜRKİYE

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1990>

Reference : Dilek, A. (2019). "Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Sigara Kullanımına Yönelik Tutumları: Aydın Adnan Menderes Üniversitesi", International Social Sciences Studies Journal, 5(52): 7278-7284.

ÖZ

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de sigara kullanım oranı giderek artmakta ve bunun neticesinde sağlık, sosyal ve ekonomik anlamda birçok sorunlara yol açmaktadır. Yapılan araştırmalar, sigara tüketimindeki artışın nüfustaki artıştan daha fazla olduğunu göstermiştir. Sigara bağımlılığı; sosyal, kültürel ve ekonomik kaynaklı birçok nedene bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağımlılığın insanlar ve toplumlar üzerindeki olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için çok miktarda emek ve para sarf edilmektedir. Üniversite yıllarında gençler ergenlikle beraber birçok fiziksel, sosyal ve duygusal değişikliklere maruz kalmaktadırlar. Aile ortamlarından ayrılmakla birlikte yeni bir çevreye alışmakta ve artık birey olarak birçok sorunun kendi başlarına üstesinden gelmek zorunda kalmaktadırlar. Ayrıca akranları ile birlikte daha çok vakit geçirdikleri için birbirlerinden daha çok etkilenmektedirler. Tüm bunlara bir de gelecek kaygısı ve stresi de eklenince gençler başa çıkma yöntemi olarak sigara, alkol vb. madde kullanımına yönelebilmektedirler. Bu araştırmada bir halk sağlığı sorunu olarak giderek yaygınlaşan sigara kullanımına yönelik Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesinde lisans eğitimi alan öğrencilerin tutumunu ortaya koymak amaçlanmıştır. Bunun için öncelikle literatürler taranarak konuyla ilgili teorik bilgiler ele alınmıştır. Daha sonra verilerin elde edilmesi için anket yöntemine başvurulmuştur. Anket sonuçlarının SPSS istatistik paket programında analizleri yapılmış ve yorumlanmıştır. Araştırma sonucunda, gelecekte öğretmen olmayı hedefleyen, gelecek nesillerin yetişmesinde rol oynayacak ve onlara örnek olacak Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sigara kullanma düzeylerinin yüksek olduğu görülmüştür. Bu nedenle üniversite öğrencilerine yönelik sigara ile mücadele çalışmalarına önem verilmesi gereklidir. Gençlerin sigaradan korunması ve bağımlılıklarının önlenmesi için yapılan çalışmalar artırılmalı ve eğitim programlarına daha fazla yer verilmelidir.

Anahtar Kelimeler: Sigara Kullanımı, Risk Alma Davranışı, Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

ABSTRACT

As in the world, the rate of smoking in Turkey is also increasing and as a result, leads to many problems in health, social and economic sense. Research has shown that the increase in cigarette consumption is higher than the increase in population. Smoking addiction emerges as a result of many causes that root from on social, cultural and economic sources. Much effort and money is being spent to eliminate the negative effects of this addiction on people and societies. During university years, young people are exposed to many physical, social and emotional changes with adolescence. By leaving their family environment, they have to get accustomed to a new environment and now have to overcome many problems as individuals. In addition, because they spend more time with their peers, they are more affected by each other. When all these concerns are added to the future anxiety and stress, young people can be drawn

¹ Bu çalışma 02-04 Mayıs 2019 tarihleri arasında düzenlenen "UBEST I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu"nda sunulmuş olan bildiriden türetilmiştir.

to cigarettes, alcohol and similar substance use as a coping mechanism. In this study, it is aimed to reveal the attitudes of the undergraduate students of Adnan Menderes University Faculty of Education towards smoking, which is becoming increasingly widespread as a public health problem. For this purpose, firstly, the literature is searched and theoretical information about the subject is discussed. Then, questionnaire method is used to obtain the data. The results of the survey were analyzed and interpreted in SPSS statistical package program. As a result of the study, it is seen that the smoking levels of the students of the Faculty of Education, who aim to become teachers in the future, will play a role in the upbringing of future generations and will set an example for them, are high. Therefore, it is necessary to give importance to the fight against smoking for university students. Efforts to protect young people from smoking and prevent their dependence should be increased and training programs should be given more place.

Keywords: Smoking, Risk Taking, Adnan Menderes University, Faculty of Education

1. GİRİŞ

Sigara kullanımı, hastalıkların ve ölümlerin sebepleri arasında üst sıralarda yer almaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2019 verilerine göre dünyada her yıl yaklaşık 8 milyon kişi sigaraya bağlı sağlık sebepleri yüzünden hayatını kaybetmektedir. 2030 yılında ise bu sayının 8 milyonun üzerinde olacağı tahmin edilmektedir. Sağlık ve iş görmezlik gibi sebeplerle ekonomide ise sigaranın yol açtığı sorunlar nedeniyle ekonomide 1.400.000.000 dolar kayıp olmaktadır. (World Health Organization, WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2019). Bu nedenle sigara ile mücadele edilmesi kullanımını azaltarak daha sağlıklı nesillerin yetişmesi sağlanacaktır. Ayrıca sağlık harcamalarının ve iş gücü kayıplarının azaltılması sayesinde ekonomiye de katkıda bulunulacaktır(<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bagimliliklamucadelehaberler/31-may%C4%B1s-d%C3%BCnya-t%C3%BCt%C3%BCns%C3%BCz-g%C3%BCn%C3%BC.html>).

Türkiye, Dünya Sağlık Örgütü'nün 2019 yılı raporuna göre dünyada en çok sigara kullanılan 3'üncü ülke durumundadır ve sigara kullanımı her geçen gün artmaktadır (World Health Organization, WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2019). Dünya Sağlık Örgütü, Amerikan Kanseri Topluluğu ve Dünya Akciğer Vakfı'nın birlikte hazırladıkları "Tütün Atlası"na göre; Türkiye'de halen 16.698.000 yetişkin ile 186.000'den fazla çocuk (10-14 yaşları arasında) sigara kullanmaktadır. Her yıl 65.300'den fazla kişi tütün kaynaklı hastalık yüzünden hayatını kaybetmektedir. Sigara içmenin ekonomik maliyeti ise 41.494 milyon liradır. (<https://tobaccoatlas.org/country/turkey/>).

Sigara dünyada belirlenen 8 ölüm nedeninden 6'sı için risk faktörüdür. Birçok kanser türünün yanında; lösemi, bronşit, akciğer ve kalp rahatsızlıkları, felç, doğumsal sorunlar vb. birçok hastalıklara sebep olur. Ayrıca, sigara kullanmak; ücret düşüklüğü, verimlilik azalması ve sağlık harcamalarının artması sebebiyle hem aileler için hem de ülkeler için ekonomik kayba neden olur. (mpower, s.7, http://saglikenstitusu.org.tr/Images/Filemanager/mpower_dso.pdf).

Sigaranın insanlar ve toplum üzerindeki olumsuz etkilerinin zamanla anlaşılması ile Dünya Sağlık Örgütü ile birlikte Türkiye de sorunu çözmeye yönelik önlemlerini arttırmıştır. Sigara kullanımını azaltmaya yönelik mücadelede ergenlerin ve gençlerin sigaraya yönelik tutumlarının bilinmesi oldukça önemlidir. Bunlar içsel ve/veya dışsal birçok faktörün etkisiyle üniversite yıllarında sigarayla tanışmakta ya da kullanımını arttırmaktadırlar. Dolayısıyla bireylerin gençlik yıllarına rastlayan üniversite yaşamlarında bu çabalar önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle çalışmada; çocuklara rol model olacak olan geleceğin öğretmenlerini yetiştiren Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sigara kullanımına yönelik tutumlarını ortaya koymak hedeflenmiştir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Risk alma davranışları, ergen sağlığı ve refahı için en ciddi tehditlerdir. Genelde bu davranışlar ilk kez ergenlik döneminde ve gençlikte ortaya çıkmaktadır (Report of the U.S. Preventive Services Task Force, 1989). Risk alma davranışları içerisinde sayılan sigara kullanımı da diğer madde kullanımlarında olduğu gibi giderek artış göstermektedir. Ayrıca bunlara başlama yaşı ergenlik dönemine kadar düşmektedir (Byrnes, Miller ve Schafer, 1999:368).

Erken yaşlardaki sigara içme davranışı gelecekteki sigara içmenin en önemli belirleyicisidir. Gençlerde sigara içmeye yol açan faktörlerin anlaşılması, önleme çabaları için çok önemlidir. Bu faktörlerden ilk dördü; sosyal onaylanmama, risk alma/isyankarlık, algılanan sigara içme sıklığı ve uyum sağlama motivasyonudur(<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1559-1816.1987.tb00330.x>).

Sigara kullanma amacı içsel amaçlar ve dışsal amaçlar olmak üzere ikiye ayrılabilir. İçsel amaçlar; kişilerarası ilişkiler, topluma katkı, kendini kabul ve fiziksel sağlık gibi amaçlardır. Dışsal amaçlar ise;

başkaları tarafından kabul görme, çekici, zengin ve ünlü olma gibi amaçlardır. Bu amaçlara önem veren kişilerde kaygı, depresyon ve madde kullanımı düzeyi daha yüksektir (<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/202308>). Ergenlik dönemindeki bireylerde dışsal amaçlara daha fazla önem verildiğinden risk davranışları da daha sık görülmekte dolayısı ile sigara başlama oranı daha fazla olmaktadır. Sussman vd. çalışmalarında sigara kullanımında düşük özgüven, akran sigara içiciliği, okulda yetersiz başarı gibi faktörlerin etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca kaygı, öfke, depresyon ve aile çatışması da diğer risk faktörleri arasındadır (Sussman vd., 1987:16S). Castro vd. ise ergenler için aile, stres ve akran etkileri üzerinde durmuşlardır. Özellikle aile sorunları bu bireylerin gelecekları için riskli bir durumdur (Castro vd., 1987:286).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) 2007 yılında MPOWER paketini hazırlamıştır. mpower paketinin politikaları ve müdahaleleri 6 grupta toplanmaktadır(Mpower: 12). Bunlar;

- 1) M: Tütün kullanımını izleme
- 2) P: İnsanları pasif sigara dumanı etkilerinden koruma
- 3) O: Tütün kullanımının bırakılması için yardım teklif etme
- 4) W: İnsanları tütünün zararları konusunda uyarma
- 5) E: Tütün reklamları, promosyonlar ve sponsorluk yasaklarını uygulama
- 6) R: Tütün ürünlerindeki vergiyi artırma

Bu politikalar uygulandığında tütün kullanımının azaldığı görülmüştür. MPOWER'ı destek vermek amacıyla DSÖ tütün kullanımının yol açtığı sağlıkla ilgili ve ekonomik hasarları önlemek üzere kaynaklar yaratmaktadır. Bu altı politika, bir bütün olarak uygulandığında gençlerin sigaraya başlamasının önüne geçilmekte, sigara içenlerin bırakabilmeleri sağlanmakta, böylece toplumlar sigaranın zararlı etkilerinden korunmuş olmaktadır(<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/545413>). Raporda Türkiye'nin tütün kullanımının aşağıya çekilmesi için DSÖ'nün tavsiyede bulunduğu tedbirleri tam olarak yerine getiren ülkeler arasında ilk sırada olduğu açıklanmıştır (<https://www.dw.com/tr/t%C3%BCt%C3%BCnle-m%C3%BCcadelede-t%C3%BCrkiye-d%C3%BCnya-birincisi/a-49763887>). Buna rağmen Türkiye, dünyada en çok sigara kullanılan 3'üncü ülke durumundadır (Tablo 1). Sigara için erkeklerin oranı, kadınlara göre daha yüksektir (Tablo 2).

Tablo 1: Dünyada Günlük Sigara İçme Oranı Olarak İlk 10 Ülke

(Her gün sigara içtiklerini bildiren 15 yaş ve üstü nüfus olarak tanımlanmaktadır.)

SIRA	ÜLKE	SİGARA İÇME ORANI (%)
1	Endonezya	39,90
2	Rusya	30,30
3	Yunanistan	27,30
4	Türkiye	26,50
5	Macaristan	25,80
6	Çin (Halk Cumhuriyeti)	24,70
7	Şili	24,50
8	Avusturya	24,30
9	Letonya	24,10
10	Slovak cumhuriyeti	22,90

Kaynak: OECD (2019), Daily smokers (indicator). doi: 10.1787/1ff488c2-en (Accessed on 08 September 2019)

Tablo 2: Türkiye'de Cinsiyete Göre Sigara Kullanımı

	Yetişkin (%)	Çocuk(10-14 Yaş Arası) (%)
Erkek	41,4	3,7
Kadın	16,3	1,82

Kaynak: <https://tobaccoatlas.org/country/turkey/>

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Tanımlayıcı tipte planlanan bu çalışmanın evrenini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde lisans eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem rastgele seçilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden 150 öğrenci alınmış, 32 öğrenci yetersiz yanıtlar verdiğinden değerlendirme dışı bırakılmış, 118 öğrencinin yanıtları değerlendirme yapmaya yeterli düzeyde bulunarak analiz edilmiştir.

Araştırmanın verileri Şubat-2019'da yüz yüze görüşülerek toplanmıştır. Çalışmada verilerin elde edilmesinde anket formu kullanılmış ve sonuçlar istatistik programı kullanılarak frekans ve yüzde olarak değerlendirilmiştir. Ki-kare analizleri yapılarak değişkenlerin anlamlılık ve ilişki düzeylerine bakılmıştır.

3. BULGU ve TARTIŞMALAR

3.1. Demografik Bulgular

Tablo3: Demografik Bulgular

BİLGİLER		Frekans	Oran (%)
Sınıf	1	34	28,8
	2	84	71,2
	TOPLAM	118	100,0
Cinsiyet	Kız	77	65,3
	Erkek	41	34,7
	TOPLAM	118	100,0
Yaş	18 ve Altı	8	6,8
	19-25	109	92,4
	26 ve Üstü	1	0,8
	TOPLAM	118	100,0
Aile Durumu	Anne-Baba Ayrı	11	9,3
	Anne-Babadan Biri Yaşamıyor	5	4,2
	Anne-Baba Birlikte Yaşıyor	100	84,8
	Anne-Baba İki de Yaşamıyor	2	1,7
	TOPLAM	118	100,0
Aylık Gelir	0-1000 TL Arası	37	31,3
	1001-2000 TL Arası	35	29,7
	2001-5000 TL Arası	39	33,1
	5000 TL ve zeri	7	5,9
	TOPLAM	118	100,0

Ankete katılan öğrencilerin demografik özellikleri Tablo3'de görülmektedir. Katılımcıların % 65,3'ü kız öğrencilerden, %34,7'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Ortalama kabul gören ergenlik yaş aralığı 12-20 olarak belirlenmiştir. Dünyanın önde gelen tıp dergilerinden biri olan Lancet'de yayımlanan bir araştırmada ergenliğin 10-24 yaş aralığında yaşandığı belirtilmiştir(<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42742847>). Buna göre %92,4 gibi büyük bir çoğunluğu 19-25 yaş arasında ergenliğin sonunda genç bireylerdir. Yine katılımcıların %84,8'i anne ve babalarının birlikte yaşadıklarını ifade etmişlerdir. %15,2'si ise anne veya baba ya da her ikisinin yoksunluğunu yaşayan katılımcılardır. Katılımcıların %33,1'i 2000-5000 TL arasında, %31,1 ile 1000 TL altında gelire sahiptir. 3.sırada ise %29,7 ile 1000-2000 TL arası gelir izlemektedir.

3.2. Sigara Kullanımına Yönelik Bulgular

Tablo 4: Cinsiyete Göre Sigara Kullanımı

		Sigara Kullanımı					
		Evet		Hayır		TOPLAM	
Cinsiyet		Frekans	Oran (%)	Frekans	Oran (%)	Frekans	Oran (%)
	Kız	21	56,8	56	69,1	77	65,3
	Erkek	16	43,2	25	30,9	41	34,7
TOPLAM		37	100,0	81	100,0	118	100

Tablo 5: Sigaraya Başlama Nedeni

	Frekans	Yüzde
Zevk için	12	32,4
Arkadaş ortamı	11	29,7
Psikolojik sıkıntı	6	16,2
Aile ortamı	5	13,6
Diğer	2	5,4
Merak	1	2,7
Toplam	37	100,0

Sigaraya başlama nedenine ilişkin frekans tablosu incelendiğinde (Tablo5), kayıp veriler çıkarıldığında toplamda 37 katılımcının cevaplarının geçerli durumda olduğu göze çarpmaktadır. 37 katılımcıdan 12'sinin zevk için (%32,4), 11'inin arkadaş ortamı (%29,7), 6'sının psikolojik sıkıntı (%16,2), 5'inin aile ortamı (%13,6); 1'inin (%2,7) ise merak sebebiyle sigaraya başladığı göze çarpmaktadır. Tablodan da anlaşılacağı üzere katılımcıların %62,1'i zevk almak ve arkadaş ortamı olan iki nedende yoğunlaşmaktadırlar. Sigara içme nedenlerini katılımcıların genç olmalarından dolayı yaş grubunun özellikleri belirlemektedir. Ayrıca psikolojik sıkıntı %16,2 oranla 3.sırada yer almaktadır. Bu durum da gençlerin psikolojilerinin olumsuz olduğunu ve çözüm olarak da sigarayı gördüklerini göstermektedir.

Tablo 6: Gelire Göre Sigara Kullanma Durumu

Aylık Gelir	Evet	Hayır	TOPLAM
0 - 1000 Arası	18	19	37
1000-2000 Arası	10	25	35
2000-5000 Arası	8	31	39
5000 ve Üstü	1	6	7
TOPLAM	37	81	118

Tablo 6 incelendiğinde çok çarpıcı bir sonuca rastlanmaktadır. Gelir seviyesi arttıkça sigara kullanımının azalmaktadır. Öğrencilerin gelir seviyesi düşük olanların daha az sigara kullanması beklenirken tam tersi daha fazla sigara kullandıkları görülmektedir.

Tablo 7: Sigaraya Başlama Yaşı

Sigara Başlama Yaşı	Frekans	Yüzde
12 ve Altı	1	2,7
13-15	9	24,3
16-18	15	40,6
19 ve Üzeri	12	32,4
Toplam	37	100,0

Tablo 7'ye göre sigara başlama yaşının oldukça düşük olduğu gibi bir sonuca rastlanmaktadır. Ankete katılanların %40,6 gibi büyük bir oranda 16-18 yaş arası, %27'si 15 yaş ve altı gibi çocuk denebilecek yaşta sigara kullanmaya başlamışlardır. % 67,6 gibi çok büyük bir oranı da 18 yaş ve altında sigara kullanmaya başlamışlardır. Reşit olup kendi kararlarını doğru yaşta vermeye başladıkları yaş olan 18 yaşın üstünde sigara kullanmaya başlayan öğrenci sayısı 12(%32,4)'dir.

Tablo 8: Öğrencinin Sigara Kullanma Durumu İle Anne-Baba'nın Sigara Kullanımı Durumu

Öğrenci		Anne-Baba Sigara Kullanıyor		Anne-Baba Sigara Kullanmıyor		TOPLAM	
		Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde	Frekans	Yüzde
Öğrenci	Sigara Kullanıyor	23	0,39	14	0,24	37	0,31
	Sigara Kullanmıyor	36	0,61	45	0,76	81	0,69
TOPLAM		59	100,0	59	100,0	118	100

Sigara kullanan öğrencilerin %39'unun anne-babasından en az biri sigara kullanmaktadır(Tablo 8). Anne-Babadan en az biri sigara kullanmayan öğrencilerin %76'sı sigara kullanmamaktadır. Bu da aile faktörünün de sigara kullanım tercihinde etkili olabileceğini göstermektedir.

Tablo 9: Sigara Kullanım Sıklığı

	Frekans	Yüzde
Günde 2 Paket	5	0,14
Günde 1 Paket	16	0,43
Haftada 3 Paket	8	0,22
Haftada 1 Paket	7	0,19
Ayda 1 Paket	1	0,02
Toplam	37	100,0

Tablo 9'a göre öğrencilerin %43 gibi büyük bir çoğunluğu günde 1 paket sigara kullanmaktadır. Bu sonuç gençlerin sigara kullanımının bağımlılık düzeyine geldiğini göstermektedir.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

Her genç için çok önemli olmakla birlikte, geleceğin öğretmenlerini oluşturan eğitim fakültesi öğrencilerinin sigara kullanımları yeni nesile örnek oluşturması açısından ayrı bir yer tutmaktadır.

Yapılmış olan araştırmalara bakıldığında Türkiye'deki üniversite öğrencilerinin sigara kullanma oranı %20 - %48 arasında olduğu görülmektedir(Kaptanoğlu, Polat ve Soyer, 2012:120). Eğitim fakültesi öğrencileri arasında sigara kullanım oranı bu aralıkta bulunmaktadır ve oldukça yüksek olduğu söylenebilir (%31,4). Literatürler incelendiğinde birçok çalışmada erkeklerin kızlara göre daha yüksek oranda sigara kullanma eğiliminde oldukları görülmektedir. Bu çalışmada ise kızların sigara kullanma oranı 65,3, erkeklerin ise 34,7 olarak tespit edilmiştir. Benzer şekilde Göksel ve arkadaşlarının İzmir İli lise öğrencilerinin sigara alışkanlığını belirlemek üzere yaptığı çalışmada da kız öğrenciler erkek öğrencilere oranla daha fazla sigara kullandıkları belirtilmiştir. Bu durum sosyo-gelişmişlik düzeyi arttıkça kadınların sigara kullanma düzeyinin de arttığını düşündürmektedir (Boyacı vd., 2003:173).

Literatürlere bakıldığında yapılan araştırmaların sonucunda sigara içme nedenleri arasında özenti, büyüme sempoili olarak görme, kendini kabul ettirme, akran içiciliği, ailenin sigara içmesi, stres ve kaygı bulunmuştur. Bu çalışmada ise sigara içme nedenleri; zevk alma (%32,4), arkadaş ortamı (%29,7), psikolojik sıkıntı (%16,2), aile ortamı (%13,6) ve (%2,7) ise merak olduğu belirlenmiştir (Tablo5).

Ülkemizde sigara kullanımı ile ilgili olarak yapılmış olan birçok araştırmada sigara başlama yaşı ortalama 16-19 arasındadır. Bu çalışmada da literatürlere benzer olarak, ankete katılanların %40,6'sı 16-18 yaşları arasında sigaraya başlamışlardır (Tablo7). Sigaraya başlama yaşı ile sigara bağımlılık düzeyi birbiri ile ilişkilidir. Sonuçlara bakıldığında sigaraya başlama yaşının oldukça gerilere çekildiği görülmektedir. Bu da birey ve toplum sağlığı açısından üzerinde durulması gereken bir durumdur.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde ailelerinin sigara kullanım durumlarının gençlerin sigara kullanmasında etkili olduğu bulgusu görülmektedir. Benzer şekilde Tablo8'e bakıldığında anne-babadan en az biri sigara kullanmayan öğrencilerin %76'sı sigara kullanmamaktadır.

Tüm sonuçlar değerlendirildiğinde gençlere rol model olacak öğretmenlerin, öğretmen adaylarının, anne ve babaların sigaranın olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirilmeleri gerekir.

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün 2007 yılında ortaya koyduğu MPOWER paketinde yer alan altı politika kararlılıkla uygulamaya konmalıdır. Bunun için devlet, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler işbirliği içinde çalışmalıdırlar

Teknoloji ve bilimdeki gelişmelerin ergen davranışları üzerinde değişikliklere yol açabilmektedir. Yapılan araştırmalarda, son yıllarda öğrencilerin özgüven anlamında birtakım endişeleri olduğu ortaya çıkmıştır(Dilek ve Coşkun, 2017:62). Bu nedenle gençler sigara kullanımının ciddi ve uzun vadeli sağlık sorunlarına yol açma riski ile ilişkili olduğu bilgilendirilip, sigara içmemeye ikna edilebilir(Diclemente vd, 2013:65). Toplumların sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilmeleri, barış ve güvenlik içinde var olabilmeleri için değerler eğitimine önem verilmelidir(Özsoy vd., 2018:166). Bu kapsamda öğrencilerin sigara kullanımının da ele alınması, yeni nesilleri özendirici etkisini azaltması açısından etkili olacaktır.

Sonuç olarak, sigara kullanma durumu küçük yaşlarda başlayan; devlet, aile, okullar, medya ve sağlık kuruluşları ile birlikte çözülmesi gereken bir toplumsal sorundur.

KAYNAKÇA

Boyacı, H., Çorapçıoğlu, A., Ilgazlı, A., Başığit, İ., & Yıldız, F. (2003). Kocaeli Üniversitesi öğrencilerinin sigara içme alışkanlıklarının değerlendirilmesi. *Solunum Hastalıkları*, 14(3), 169-75.

Byrnes, J. P., Miller, D. C., & Schafer, W. D. (1999). Gender differences in risk taking: a meta-analysis. *Psychological bulletin*, 125(3), 367.

Castro, F. G., Maddahian, E., Newcomb, M. D., & Bentler, P. M. (1987). A multivariate model of the determinants of cigarette smoking among adolescents. *Journal of Health and Social Behavior*, 273-289.

DiClemente, R. J., Hansen, W. B., & Ponton, L. E. (Eds.). (2013). *Handbook of adolescent health risk behavior*. Springer Science & Business Media.

Dilek, A. Ve Coşkun, S.N. (2017) İşletme Eğitimi Alan Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerinin Belirlenmesi: Adnan Menderes Üniversitesi Aydın Meslek Yüksekokulu Örneği, Uluslararası Sosyoloji ve Ekonomi Kongresi, 24-26 Kasım 2017, Kayseri.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/202308>, E.T.:30.09.2019.

<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/545413>, E.T.:05.09.2019.

<https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/bagimliliklamucadele-haberler/31-may%C4%B1s-d%C3%BCnya-t%C3%BCt%C3%BCns%C3%BCz-g%C3%BCn%C3%BC.html>, E.T.:30.09.2019.

<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/j.1559-1816.1987.tb00330.x>

<https://tobaccoatlas.org/country/turkey/>, E.T.:08.09.2019.

<https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42742847>, E.T.:08.09.2019.

<https://www.dw.com/tr/t%C3%BCt%C3%BCnle-m%C3%BCcadelede-t%C3%BCrkiye-d%C3%BCnya-birincisi/a-49763887>, E.T.:30.09.2019.

Kaptanoğlu, A. Y., Polat, G., & Soyer, M. (2012). Marmara Üniversitesi Öğrencilerinde ve Öğretim Üyelerinde Sigara Alışkanlığı ve Durağan Maliyet İlişkisi. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2).

Mpower: Tütün Salgını Kontrol Etmeye Yönelik Politika Paketi, (http://saglikenstitusu.org.tr/Images/Filemanager/mpower_dso.pdf, E.T.:05.09.2019).

OECD (2019), Daily smokers (indicator). doi: 10.1787/1ff488c2-en (Accessed on 08 September 2019). (<https://data.oecd.org/healthrisk/daily-smokers.htm>, E.T.:08.09.2019)

Özsoy, N, Akkaya, Y., Tosun,T., Merve Umurbek, M., Güçlü,M., Eray, F (2018). Obtaining Of Helpfulness Value In The Secondary Education Mathematics Curriculumby Creative Drama Activities, *European Journal of Education Studies*, Volume 5, Issue 8, s:165-184.

Sussman, S., Dent, C. W., Flay, B. R., Hansen, W. B., & Johnson, C. A. (1987). Chapter 2: Psychosocial predictors of cigarette smoking onset by White, Black, Hispanic, and Asian adolescents in Southern California. *Morbidity and Mortality Weekly Report*, 36(4S), 11S-16S.

World Health Organization, Who Report On The Global Tobacco Epidemic, 2019. (<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/326043/9789241516204-eng.pdf?ua=1>, E.T.:30.09.2019).

World Health Organization, WHO Report on the Global Tobacco Epidemic, 2008: The MPOWER package. Geneva, World Health Organization, 2008. (https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/43818/9789241596282_eng.pdf?sequence=1, E.T.:30.09.2019).